

23. Ima.

(A lakálódombói dalárda 80 éves jubileumán 1991. szept. 7-én.)

Lelkünk vezetett e hajlékba Hozzád óh nagy Isten, hogy „vidám szívvel, víg zengéssel tiszteljünk” Tégedet, Urunkat, kit magasztal ég, föld, tenger. Az erdő suttogása, a mező illatozása, a tenger zúgása, a palak csobogása, madárdal, ézzenzés, emberszív megnyílása hirdeti örök szeretetedet és jószágodat, mellyel betöltöd e nagy mindenséget.

Vízcseppekből áll a hatalmas tenger, porzemekekből a legmagasabb hegy is. Az égig érő cedrus és a félnapos fűzál, egyformán kicsiny magból nőtt naggyá. Az évtizedek, évszázadok is napokat számláltak valamikor. Egy vízcsöpp visszagyogja a végtelen eget, egy porzeme mutatja hatalmas erődöt. Minden igyekszik kifejezni háláját a teremtésért, a megtartásért az oltalomért. Az ember, a te gyermeked, kitarja keblét, megpendíti szívének húrjait s zeng dicső éneket örök gondviselésért, erődért, jószágodért. Lantban, hegedűben, cimbalomban, hárfában, éneken, imában száll hozzád gyermekeid keblének forró hálája, nehéz sóhaja, fel-feltörő panasza, gyásza, szenvedése, öröme, boldogsága, lelkesedése, bátorsága, csüggedése s örök reménysege. És Te jószágos Isten meghallgatod gyermekeidet, akár Babilon sötét vizei mellett száll Hozzád rab néped zokogó imája, akár a szétszórt Jeruzsálem megmaradt kőfalánál verdeni még ma is égeidet választottaid síráma, akár ha a népek és nemzetek vesztett csaták után felválnak panaszos dalban, vagy Róma és Páris diadalkapuinál győzelmiámorban, örömkialtásban dicsőítenek Tégedet. Most e pillanatban, itt e hajlékban „szent örömmérsére gyúl, Isten, e ház népe emlékünkebe felvonul nyolcvan évnek képe”, mert összeseregeltünk közelből és távolból s örvendezhetünk hitünk rokonaival, az ezelőtti nyolc évtizeddel elültetett mustármag nagy lává növényén, melynek ágai között lézkelnek az egyetértés, szeretet, a bizakodás, hit és reménysege.

Mennyi akadályról, kúcsinyeskedésről, nehéz küzdelmekről beszélnék az eltűnt évek és mennyi fölemelő szépségről, erős összetartásról, nagy akaratokról, főlebb-főlebb vágyairól szólnak a múlt és jelen egyaránt. Hol álljon meg egy pillanatra gondolatunk? Ott-e, ahol rügyfakadástól, tavaszról, új életéről szólott az ének? Ott-e, ahol boldogságról álmodozik a zoltár

hangjai mellett az életnek induló? Ott-e, ahol a mindennap küzdelmeiben elfáradt gyermeked új reménységre vágyik? Új erőt, új lelkesedést keres? Ott álljunk-e meg gondolatban, ahol a beteljesedett remény, valóra váltott boldogság megnyitja kebelét s zeng dal? Vagy gondolatunk vigyen az élet vesztett csatái után az enyészet aláhulló falevelének fájó suttogásához, a porrá levéstől megrettent szív panaszához, a kétségbeesés sirámaához? Bárhol is áll meg gondolatunk, mindenütt felismerjük nagy lelked alkotó erejét s ezáltal az ember hozzád hasonló lelkét.

Ezzel a Hozzád hasonló lélekkel keresett, szolgált Téged édes Atyánk, alakulása óta mindezideig e dalegyesület, mely ma új zászlót szentel. A zászló új, de a jelszavak a régiak: Isten, haza, szeretet. Új évtizedek következnek. Hozzád fohászunk jó Istenünk ezután is, légy mi velünk az elkövetkezendő évtizedek alatt. Innen, e határkötől vissza és előre tekintünk szent bizakodással. Jó Istenünk nyugtasd meg az elhunyt kezdőket, vezéreket, tagokat. Alkotásuk, munkájuk emlékezete hadd véssé a jelenlegi és jövődöbeli vezetők s tagok szívébe; Isten, haza, szeretet szolgálata. E szent jelszavak alatt engedd, óh nagy Isten, hogy fussa tovább is pályáját e nyolc évtizedet vészben és viharban, békében és csendes munkálkodásban átélt dalegyesület, hogy így lehessen az évtizedből évszázad... évszázadok. Az új zászlót szenteld meg, a vezetőket, a tagokat, követőiket töltsd el lelked erejével, hadd zengjen ajkukról minden időben, minden helyen, jó és balsorsban az ének és dal: „minden szív Téged imád, minden lélek Téged áld”. Mi Atyánk, ki vagy a... Ámen.

*Székely Tihamér,
m.-sárosi lelkész.*

24. Ima.

(Orbán Balázs ünnepen.)

Örökkévaló Isten! aki kibocsátottad lelkedet s újjá tetted a földnek színét, közel- s távolból ünnepre gyülekeztünk a te gyönyörűséges templomodba, ahol az erdő fái kézzel tapsolnak, a hegyek oltárai füstölögnek s a természet minden seregei hálat zengenek Neked. Dicsőítésedre zendül a mi ajkunkon is az

ének s a szivek és lelkek buzgó hálája száll Tehozzád az emlékezésnek és ez emlék felavatásának ünnepén.

Hálát adunk Neked Uram, hogy megérhettük ezt a napot, hogy összegyülekezhettünk a természet kies templomában itt, e szent sír körül, melyben sok viszontagság után, a „legnagyobb székely”, Orbán Balázs porai pihennek. Porsátorától szabadult lelke hamarabb körülölelte a székelyföldet, mint ez befogadhatta testét. Te tudod Uram, vajjon idedobban-e a szenvedések, lemondások, reménytelenségek kálváriás útjait járó száz-
ezrek szive, kikért dobogott az az egy szív, mely porlad itt alatt? Vajjon él-e az emlékezés a nép fiainak lelkében, kiknek jövőjéért lobogott lelke egész földi életében. Vajjon a száz-
ezrek, kik vették szellemi, erkölcsi és anyagi hagyatékát, hiven követik-e a példát, melyet ő adott, ki örökké ragyogó összekapcsolója lett a multnak és jövőnek.

A nemzet örök hálája illet Tégedet szent Istenünk, hogy a székelyeknek adtad Orbán Balázst, ki felfedezte a székelyföldet, midőn bejárva annak minden zegét-zúgát, megtanított értékelni a természeti kincseket; felfedezte a székelyt önmagának, midőn írott és iratlan történetek, hagyományok s régi tárgyakkal kapcsolatosan kibontakoztatta és megszólaltatta a székely lelket, mely ezekkel mint gyökérszálakkal kapcsolódik a multba és építi jövőjét.

Uram, a te bölcsességed megnyilatkozik a természeti és szellemi világban egyaránt. Mielőtt a tél pusztító fergetegét zúditod a természet ölére, előbb összegyűjteted és betakaríttatod onnan az ékességeket és értékeket. A nagy Orbán Balázst is mintha csak azért adta volna jószágod, hogy a nemzeti élet mezejéről mentse meg azokat az értékeket, áldásokat, melyekben új élet és virulás biztosítékai vannak. Te munkásokat állítasz mindenik munkamezőre: Ő volt a nemzeti kultúra kincseit gondozók legnagyobbika.

A Te áldásod jó Atyánk, az a szép élet, melyet a józan világos hit kicsinyességek fölé emelt s szent eszmények szolgálatába állított, melyben faj és szülőföld iránti szeretet a műveltség fokozásának és a szellem fejlődésének gondolatával oly fenségesen kapcsolódott össze. Vallásos meggyőződésben találta meg táplálékát az a lelki fenség, mely az igazi nagyságot nem születés és vagyon, rang és hivatalban látta, hanem az egyszerűségben és munkában, a nemzeti szellem ápolásában és a mű-

veltség terjesztésében annyira, hogy szenvedés, méltatlanság és hálátlanság azt meg nem lankasztotta.

Te engeded Uram, hogy örök emléket emeljen munkáiban, melyek mint monumentális alkotmány, mindennél szebben és diadalmasabban hirdetik, hogy ő volt a székelyföld- és faj-szeretet örök ideálja.

Óh, de uram miképpen hálálhatnánk meg ennyi áldásaidat, melyeket Orbán Balázsban adtál nekünk s mivel szolgálhatnók meg neki azt a kitartó fáradozást, mellyel Tőled nyert hivatását betöltötte mindvégig. Hiszen az ő puritán lelke sohasem kívánta és kereste a jutalmat és elismerést, mégis jól esik nekünk, hogy bizonyoságot tehetünk a hálás kegyeletről és ragaszkodó szeretetről, melyet érez a mi szívünk. Talán ez a szimbólikus emlék, melyet megértő lelkek kitartó ágítációs küzdelme hozott létre, ad kifejezést a hálának és kegyeletnek.

Mélyen érezzük Atyánk, hogy ez emlék csak külső szimbólum, egy mementó, mely a székelyek legnagyobb fiára emlékeztet és az igazi emlékek ott kell lenni a szívekben s ha Pál apostol azokat mondhatta Krisztus igaz követőinek, akikben élet a Krisztus, nekünk is meg kell ismernünk, hogy akkor vagyunk igaz tisztelettel Orbán Balázs iránt, akkor járunk nyomdokaiban, ha ő él általunk.

Istenünk, tedd diadalmassá bennünk az Orbán Balázs-i szellemet. Tedd, óh Uram, ezt a siremléket a legnagyobb székely iránti szeretet jelévé, ábrázolja azt a fenséges érzeményt, mely nem ismer halált. Élete által, mely olyan volt, mint szakadatlan lobogásban égő tűz. Intve figyelmeztess minket óh örökkévaló lélek, hogy a mi lelkesedésünk se legyen olyan, mint szalmaláng, hanem szeressük e földet, ragaszkodjunk fajunkhoz s találjuk meg a módját és alkalmát annak, hogy ezekért minél többet tehessünk s minél áldozatosabban munkálkodhassunk.

Tedd Uram e helyet a székelyek zarándoklásának helyévé s akik valaha közelgetnek e sirhoz, nyerjenek ihletést Orbán Balázs lelkétől. Még az is, ki eljár ott az úton, érezze meg, hogy minden székelynek feladata megőrizni nemzeti sajátosságait, végezni az egyetemes kultúra szolgálatában a fajvédő munkát. Hordozza szét a szellő e magaslatról a szíveket egybekapcsoló székely faj- és föld, nemzeti kultúra és művelődés szeretetét. Vedd védelmed alá Uram e siremléssel együtt e sirhantot,

hogy ne háborítsa az alant pihenő telemek nyugalmát senki és semmi.

Uram, aki a természetet annyi szépséggel ákesited, annyi elbájolót és mély jelentőségűt tudsz alkotni, védjed sirját, tedd áldottá emlékét, a nemzet tagjaiban örökké a szellemét örök dicsőségedre, Ámen.

Sigmond József,
székelyudvarhelyi lelkész.

25. Ima.

(Elmondva Székelykeresztúron, 1932. pünköszt 3-ad napján rendezett dalosverseny előtt tartott istentiszteleten).

Megilletődött lélekkel állunk előtted, örök bíró, végtelen szeretető s jóságú Atyánk, ebben az ünnepélyes órában. S midőn megállunk előtted, szivünkben fölsóhajt a kérdés: Atyánk, van-e zaklatott és megkínzott életünk számára egy olyan hely, hol földerüljön búbanatos arcunk, megszáradjon könnytől ázott szemünk s megnyhüljön fájdalomtól pihegő keblünk? Kérdésünkre halljuk isteni szavad zendülését: van, édes gyermekeim, egy ilyen hely zaklatott s megkínzott éleletek számára: az imádság háza, az én templomom. A Te templomod, Atyánk, az imádság háza, itt ölelő két karod s megnyugtató édes kebeled! Ide vágytunk mindig, életünk zivataros, hullámozó tengeréről s itt megnyugvást, békességet, gyógyulást találtunk mindenkor. Ide vágytunk s ide jöttünk most is közelből és távolból, nők és férfiak, dalos szívű ifjak s mult szépségeken merengő öregek, ide a Te szent tekinteted elé, ebbe a szépmultu templomba, mert úgy éreztük és úgy gondoltuk, hogy itt ma közel, nagyon közel leszel hozzánk. És jó Atyánk, nem jöttünk üres kézzel, de hoztuk áldozatul azt, ami Neked értékes, nekünk drága kincs; azt, amiből szeretet-virágok nyílnak, embert boldogító érzések születnek, ami összeköli életünket a Te életeddel, hoztuk a szivünket. Hoztuk igaz áldozatul, hogy megengeded ér-nünk e fölemelő időt, e szép napot, e napsugaras órát, melyben bizonyosságot tehetünk arról, hogy a Gagy és a szép Nyikó, a Kis- és Nagyhomoród völgye szeretettel ölelik egymást s e völgyek becsületes, szorgalmas, öntudatos unitárius népei orvosságot, gyógyító szérumot akarnak adni ennek a szomorú, beteg, halódó világnak, melyben oly nehezen élünk.

Igaz, jó Istenünk, hogy kicsinyek vagyunk a nagy világhoz mérten, parányok, porszemek az embermilliókkal szemben, szavunk csak halk sutlogás e világ végtelen éterjében, de úgy érezzük, hogy a mi legdrágább kincsünk, a szívünk nagy, mert igazság vágytól duzzad, szeretet érzéstől dobban s benne a Te valóságos ismereted lakik.

Óh, ha ezeket a szent szívérzéseket mai testvéries ölekezésünkkel is világkincssé akarjuk tenni s az emberiség boldogítására igyekszünk szentelni: édes Istenünk, adj erőt, hogy ebben a nehéz, de szép munkában, ebben a fárasztó, de jézusi kötelességteljesítésben ne fáradjunk ki. Segíts meg, hogy öntudatos unitárius életünk által s egyleti testvéries összekapcsolódásunkkal szépítsük az életet, könnyítsük a terheket, töröljük a könnyeket, kötözzük a sebeket, derítsük a búbánatos arcokat s sugározzunk fényt a fájdalom felhővel takart emberi szemekbe. Ezt a munkát, ezt a törekvést, jó Atyánk, áldd meg mindörökké, Ámen.

Bálint Ödön,
karácsonyfalvi lelkész.

26. Ima.

(Nehéz vihar után.)

A Te hatalmad örök, a Te irgalmad végtelen, gondviselésed ezerszer megáldott, drága Menedékünk, egyetlen Oltalmunk, egy örök Istenünk! Léted világosság számunkra a sötétségben, közelséged bátorság a félelemben, megnyilatkozásod erő a gyengeségben. A Te jelenléted eloszlatja a magány félelmét s sziveinkben betölti a sötét űrt, melyben a lélek húrját nem leli s sokszor fázik önmagától. Sugalmas ihletésedre a mardosó önvád kiellen tüskéitől a megbánás, megbocsátás, megjavulás fehér virágai nyílnak s a felmagasztosult, igaz emberi élet termését ígéri.

Útaid beláthatatlanok, eszközeid megfejthetetlen talányok földi emberi értelem számára. Sokszor túlhaladják a legélesebb elmék fénykörét s néha csak a hit imbolygó mécsese, vagy a szív melegének szelid tüze vet egy-egy enyhe sugarat a Te törvényeid örök rendjébe, gondviselésed magasabbrendű alkotmányába.

Sokszor az örömök szárnyán emelsz a boldogság napsugaras magaslataira, hol sebesebben ver a szív, tisztábbak az álmok, magasztosabbak a látások s úgy véljük, hogy atyai arcod biztató mosolyát látjuk a kéklő messzeségben. Ilyenkor úgy érezzük, megfejtettük az élet rejtelseinek titkát, szivünkre öleltük az egész világot.

Máskor fájdalom nyilával sújtasz, mely szíven talál s sokszor úgy érezzük halálra sebez. Elsötétül körülöttünk a világ, halottnak látszik az öröm s kínná válik a lét. Testünkben fájdalmak tüzes parazsa éget, lelkünkben összetört remények, rombadőlt eszmények áldozata emészt.

Máskor a félelem titokzatos ereje tart lenyügözve, remegés járja át egész valónkat s a megfélemedett tanítványok esdőzokogásával könyörgünk Tehozzád: „Ments meg Uram, mert elveszünk!” Milyen remegő félelem, milyen aggasztó rettegés tartott hatalmában csak néhány órával ezelőtt is. Milyen fullasztó volt a lég, milyen nyomasztó a csend s milyen aggasztó az ég alján feltűnő sötétség s nyomában a mennydörgés távoli tompa moraja. Milyen ellenállhatatlan volt a szélvész, mely hirtelen támadt s fákat tört derékba, hajlékokat döntött romba. Hogy cikázott a villám, hogy tombolt az orkán, hogy zúgott, csattogott a mennyég. Mint vergődött a fészket kereső madár, mint hajlott meg a virág s milyen félelmetesen hullámozott az áldást ígérő zöld vetés. Hogy rohant a szülő és a gyermek kézenfogva, hogy remegtünk kenyérünkért, hogy rebegtünk életünkért. Mennyire éreztük semmiségünk, mulandó por voltunk, s mennyire nagyobbnak éreztük a Te félelmes erődöt, végtelen hatalmadat. A vad félelemben csak egy biztató hang volt, kis falunk harangja; csak egy biztató érzés, Benned való hitünk.

Hitünk s hatalmad ime megtartottak. A súlyos, nehéz felhők szerteoszlottak, napod ismét ragyog, karcsú szivárvány iveli át az eget és a földet. A lég felfrissült, a színek élénkebbek, új élet reménységétől dagadoz a keblünk. A virágok újra kitérjék kelyhüket s az ég madarai vidám dallal szálldosva köszönik Neked, óh mindenek Atyja, létünk, életünk.

Mi is dicsőítünk, hálát zengünk, hozzád imádkozunk e pillanatban áldó, gondviselő, megtartó Istenünk! E félelmes órák emléke által taníts meg arra, hogy a mi erőnk csermelye a Te hatalmad örök forrásából fakad s annak végtelen tengerébe szakad ismét vissza. Emelj fel minket földi büszkeségünk mu-

landó porából a színed előtt való alázat nemes tudatára, hogy felettébb magunkat soha el ne bizzuk, kevélyek ne legyünk. Gyűjts világot elménkben világfentartó törvényeid tisztább ismeretére s ezzel együtt hitünk épülésére. Engedd megismernünk s meglátnunk, hogy léted világol a nap tiszta fényében, a vilám tűzében, az értelem világában s a szív melegében. Cselekedd, hogy ezekben Te reád s hatalmad végtelen változatának egy-egy megnyilvánulására ismerjünk. Taníts meg arra, hogy zúgó mennydörgésed, tomboló szélvészed, az enyelgő szellő s szívünknek, lelkiismeretünknek csak általunk hallható csendes szava, mind egy-egy dallam a világmindenség örök zenéjében, melynek összhangja Te vagy, egy örök Istenünk! Ezek meglátása, átélése, megismerése után ne engedd, hogy a félelem felettébb urrá legyen rajtunk, de nyerhessük a Te erődnél a lelkét, mely megnyugtat, éltet és boldogít.

Áldásod legyen mezőinken, békéd hajlékunkon, jóságod mirajtunk. Adjad, hogy jelen megpróbáltatásunk is legyen számunkra új erő forrása; szabadulásunk, gondviselő erődjé újabb bizonyossága. Így biztass, így bátoríts, így taníts e közelmúlt órák félelmes emlékeivel, megriadt sziveink ezer érzéseivel. Neved legyen áldott, ezerszer megszentelt szabadulásunkért, sőt, ha csapás, veszteség is érne, cselekedd, hogy sem magasság, sem mélység, sem jelenlevők, sem távollevők Tőled el ne válasszanak, de maradassunk meg mindig Nálad és általad. Miatyánk . . .

Amen.

Kövári Jakab, kénosi lelkész.

27. Ima.

(Egyházköri közgyűlés alkalmával).

Bölcs Teremtő! Szent Isten! Az imádkozás hangján emlídjük nevedet, hogy különböző őrhelyekről összejöni segítettél, hogy szent Sionként egyesüljön különböző szivek érzése, emberek gondolata. Tiéd e percben ajkunk hálarebegése, Tiéd hálás szívünk esedezése, hogy fel nem értékelhető kincseink védelmében ezideig szent erőt adtál, a mindennapi bizonytalanság közt nemes és fenséges hivatásunk betölteni akarásában törekvésünket erőnkkel, lelked világosságával segítetted. Áldott légy, Bölcs Teremtő! Szent Uristen! hogy földi s örökkévaló javaink felett, ha kínos erőfeszítéssel is, de őrtállhatánk, a megtévely-

dett lelkek támadásait, a világosságtól félők rosszindulatait, a a közönyösség bántó jelenségeit, ha vészben is. de sikerült elhárítanuk. S hogy hitünk e lelkek viaskodó harcában meg nem ingott, a tudomány szükségessége, intézményeink soha el nem muló értéke, őszinte, dicső küzdelme, példaadó élete, meglátásunk elől egy pillanatig is el nem homályosult, mindezt hitünk erejének, Te benned vetett erős bizalmunknak köszönhetjük, mert Uram, Téged tartottunk hajlékunknak.

Most, midőn a lélek nyugalmát rabló, az ember látóképességét homályosító s a jövőt féltő emberek lelkére reánehézedő korunk romboló szelleme tűzként emészti egész valónk; most, midőn a faji tudatosság hiányának szórványonkénti feltűnése, az erkölcsi világ kataklizmájának szennye homályosítja el testvéreink szűklátóképességét; a nyugalmát elrabló folytonos reánehézedés veszélyezteti sok lélek hordképességét, mire a prófétai lélek szerető féltése sóhajt fel: Én Uram s én Istenem, Te légy ezután is erős kőváram! — erre felragyog e szent pillanatban is hitünk világa, biztató erővel tölt el ennek szellemi fölénye, történelmünk kimagasló eseménye, vallásos felfogásunk megragadó ereje, elődeink prófétai ereje és önfeláldozása, vallásunk kevés számbeli nyilvános hive mellett a sokszorosan velünk hívők száma, a messze országok és földrészek lakó lelki és hitrokonok testvéries szeretete. Ez erőt ad a munkára!..

Óh nagy Isten! Atyáink Atyja! Találkozásunk e drága ünnepén gyermekeid Hozzád imádkoznak a szellemi fölényért, melyet tartanunk kell a reánk bizott seregek vezérletében; a lemondás és önmegtagadáshoz szükséges erőért, a sérelmek elhordozhatásáért, a felettébbvaló megszükitett kenyérrel megelégedni tudásért. Hozzád imádkozunk e lelki találkozás szent órájában, világosító erőért, hogy annak segítségével tanácskozhassunk s határozhassunk egyházunk fennmaradásának oly biztosításáért, melyből országod e földön köztünk terjedést és megerősödést nyerjen.

Hozzád imádkozunk a prófétai lélek egyensúlyáért, hogy annak vezérlete mellett továbbra is szólhassuk az ígét s mindenütt hirdethessük Jézusnak, a mi mesterünknek evangéliumát.

Hozzád imádkozunk a világi papság kitarló buzgóságáért, melynek segítségével a szent népet és királyi papságot az üdvösség hona felé vezethessük.

Áldd meg, Istenünk, a tanácskozók lelkét a gondolatból-

csességével, határozatainkat jótékonyan kiható erővel. E gyűlés munkáját hassad át vallásos-hitünk magasztos szellemével, hogy ennek kiható ereje legyen szent kapcsolat drága intézményeinkkel, a világosságot árasztó iskoláinkkal. Végül áldd meg, Isten, e vendéglátó gyülekezetet hitünk magasztos szellemével, az áldozó lélek önmagában rejlő jutalmával mindörökké. Ámen.

Szén Mihály.

28. Ima.

(Hősök emléktáblájának leleplezésekor).

Hatalmas Szellem, Isten, jó Atyánk! aki mindenütt jelen vagy, jelen voltál és jelen fogsz lenni, aki a legfájdalmasabb eseményeknek is ismered az okát és rendeltetését, légy jelen ebben a pillanatban mi közöttünk. Szenteld meg érzelmeinket és gondolatainkat, ihlesd meg ajkunkat azzal az eleven szénnel, mellyel megihletted a prófétád ajkát s melynek segítségével el tudjuk mondani azt, ami a szív benső, titkos kamrájában van, anélkül, hogy isteni szentséged égi valóját megsértenők. Oh, mert a mi szívünk telve van mélységes fájdalommal, elmentés, zavaró gondolatokkal és kibékülést alig találó keserű kérdésekkel. Itt e hideg márványban, mely e szent helyen van az örökkévalóság számára elhelyezve, 36 név jelzi a kötelességtudás hősi erényét, 36 férfi, aki — földies gondolkozással — volt és már régen nincsen többé. 36 életnek kilobbanó lángja hagyott a fájdalom és szenvedés sötétségében árva gyermekeket, korai özvegyeket, szemefényűket, boldog büszkeségüket vesztett szülőket. „Óh, hogy elhullottak a hősök. Hogy elvesztek a hadi szerszámok.” (II. Sám. I. 27.) „Izrael, a te ékességed elesett halmaidon”. (II. Sám. I. 27.) Mennyi piros vér öntözte a világ különböző tájait. Van-e széles e világon hely, óh Uram, ahol a mi testvéreink vére nem itatta volna meg e szomjas földet, van-e hely a földön, ahol a magyar erő, magyar lelkesedés nem viaskodott, ahol magyar élet össze nem törött? A kereszténységnek egy vesztőhelye, egy kálváriája van: a Golgotha hegye. A mi népünk Golgothája az egész világ. Észak és dél, kelet és nyugat tűzhányóinak lávafolyama összecsapott fölöttünk s elvitt, oh, mily sokat elvitt, mint a mesebeli sárkány — az erősekből, az ifjakból. Miért volt ez a nagy ítélet

Vannak hősök, akiket a világ halvaiban elvitt hősök, akik a kötelességtudás hősi erényét gyakorolva ott voltak

Uram? Miféle nagy bűn terhelte lelkünket, hogy ily nagy vált-ságot kellett fizetnünk? Miért kellett éppen minékünk küzdeni annyi nagy csatában? „*Te tudod Uram, hogy e nép nem akart, csak élni, élni és boldogani dicsérni szent neved*” (Gyóni). Idegen földre nem vágytunk, mások boldogságát nem irigyeltük, javaira annál kevésbbé törtünk. És mégis a világomlás nagy veszedelmében mi nekünk kellett küzdenünk, izzadnunk, elvéreznünk. Kinek van olyan nagy vesztesége, mint minékünk, ki lett olyan árva, mint mi vagyunk, kinek van oly nagy bánata, mint a mi bánatunk?... „Ha a mennyi könny van a szemekben, lassan kihull is mind permetegben” (Jókai), ha összeszorult szívünk meghasad is, mégis csak rideg márvány, hideg név van a 36 ifju, erős élet helyett. Hideg dicsőség, márványba vésett név a küzdő, érző élet helyett. A költő szavai valósulnak meg:

Óh szép, óh szép a hir borostyán fája,
Nem is csoda, ha hervadás nem bántja,
Hiszen tövét a meggyilkolt boldogság
Kiontott vére és könnyüi mossák.

A dicsőségnek nagy ára van: vér, élet és boldogság a váltsága; olcsóbban nem szerezhető meg. A sok elveszett élet, a sok küzdő, halált megvető férfi megszerezte a dicsőség halhatatlan babérkoszoruját. És mégsem melegít a dicsőség fénye, lelkünk lesujtott, szomorú, halálosan szomorú.

Uram, segíts meg, hogy legyen oly hitünk, amely nem panaszkodik, nem zúgolódik ellened. Adjad, hogy a márványba vésett neveket őrizzük meg emlékezetünkben, megjegyezve azt, hogy csak törpe nép feledhet nagyságot. Adjad azt a hitet, mely hegyeket mozgathat s amely meggyőz minket arról, hogy a nagy szenvedések és nagy áldozatok nem hiábavalók. Jézus követői: gyöngé, jelentéktelennek tartott nők és szegény, világi hatalom nélküli férfiak, a megváltó sirjánál kerestek és találtak vigasztalást, reményt, erőt és lelkesedést.

Adjad, óh szent Isten, hogy ez emlék mellett mi is találjuk a lelkesítő és bátorító igéket a jövő küzdelmére. Tanuljuk meg, hogy siró könnyekkel, panaszos sohajtásokkal nem harcolhatjuk meg az élet harcát; de összetartással, hittel, bizodalommal való lesz a lehetetlen is. Legyünk kötelességtudók, egymást megbecsülők, minden szépnek, jónak, és igazságnak lelkes hívei. Amit kérünk mindennapi imánkban: legyen meg

a te akaratod, — valóban ne is akarjunk mást a Te akaratodnál, bölcs szándékodnál.

Az a sok sir pedig, amely a mi véreink testét takarja, legyen föltámadás reményének biztos alapja. „*Csak ahol sirok vannak, ott lehet feltámadás*” (Ibsen). Reménytelenségünknek, csüggelegségünknek éjszakájában ne engedd elaludni, óh Atyánk, a föltámadás hitének fényes csillagát. Hadd világoljon, vezessen minket, mint ahogy vezette volt a hajdankor bölcseit a Megváltóhoz.

A nagy hit mellé add a szeretet égi hatalmát. Szeressük egymást, kik egy Isten imádunk, egy kálváriás életnek vagyunk az osztályosai; küzdjünk, munkálkodjunk a jövő diadaláért s ebben népfajunk és szent vallásunk jövő eszményeinek a megvalósításáért.

Jöjjetek ti is, ti harminchat elszállt lelkek, ti üdvözült szellemek! Imádkozzatok velünk, imádkozzatok élő bajtársaitokkal, tegyétek lehetővé, hogy imádságunk könnyebben a mennyei Biró elé jusson. Óh add Uram, hogy a sok kiontott vér, sok összeomlott élet *ne legyen* hiába való. Ne legyen a földön rabszolgaság, harc, háború és igazságtalanság, hanem jöjjön el a *világszabadság, a testvériesség, az emberiség dicső korszaka*, amely a Te országod megvalósulása a földön. Uram, hadd jöjjön el a Te országod... Ámen.

Benczédi Pál.

29. Ima.

(Lelkészköri gyűlés alkalmával.)

Hozzád jövünk óh nagy Isten, lelkünk hozzád vezet. Kihez mennénk, kit dicsérnénk inkább, mint tégedet. Örökélet beszéde van tenálad.

Úgy érezzük, hogy itt van az örökélet vizének forrása, amelyből aki iszik, meg nem szomjuhozik soha. Itt borulunk le örök hatalmad előtt, amellyel a nagy világot teremtetted, fenn tartod és igazgatod. Te Atyánk voltál, mielőtt formáltatott a föld, már megvoltál erős Isten és megmaradsz minden időben. Mi pedig mulandók, porok és hamvak vagyunk, hasonlók a falevélhez, vagy a mezők füveihez, amelyek elszáradnak, elenyésznek, ha az ősznek szele fuvall arra.

De van halhatatlan részünk is. Ez a lélek, melyet keblünkben te gyújtottál lángra, te áldottál meg hittel, reménnyel és szeretettel, sok jó tulajdonsággal, nemes vágyakkal, hogy munkáljunk országodért. Te irtad törvényedet e lélekbe, mely út, igazság és élet a téged keresőknek. Vajha mindig ez uton járnánk, ez igazságért küzdenénk, hogy életünk értékes és kedves lehessen előtted. De be kell ismernünk, hogy némelykor megfeledkezünk e kötelességünkről, be kell ismernünk, hogy meglankadott a szeretet az emberek fiai közt.

Ezért kérünk jó Atyánk! Világosítsd fel értelmünket. Indítsd jóra sziveinket, hogy a lankadó szeretet újra ébredjen. Teremts bennünk tiszta szívet óh Isten s az erős lelket ujítsd meg mi bennünk, hogy erőss hittel, lankadatlan lélekkel munkálkodjunk országodért: embertársaink boldogításáért, anyaszentegyházunk előhaladásáért. Ne feledjük soha, hogy kincs, hir, vagyon, világi örömök mind csak hiábavalóság és a léleknek gyötrelme, a dolgok summája ez: az Istent féljed s az ő törvényeit megtartsad, mert ez az embernek a fődolga.

Kérjük áldásaidat!

Áldd meg e hajlékot, hol annyi szép imádság hangzott el dicsőítésedre.

Áldd meg e gyülekezetet, e népet, mely szeretettel fogadott otthonába.

Áldd meg e gyülekezet lelki vezetőit, különösen lelki pásztorát, ki oly tevékeny munkásságot fejtett ki az egyházi élet mezején.

Tartsd meg hitünket, vallásunkat, e szent örökséget, melyért annyit küzdöttek és szenvedtek őseink. Tégy erősekké, hogy ne lankadjunk, hogy a próbákat elhordozhassuk, ha megméretünk, hijjával ne találtassunk. E nehéz próbák idején egyházunk multja tanítson meg tűrni, benned bizni és remélni. E reményünk meg ne szégyenítsen.

Hallgasd meg imánkat Mi Atyánk... Ámen.

Báró József.

